

**โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี สนองพระราชดำริโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
(อพ.สธ. – มทร.พระนคร)**

**Plant Genetic Conservation Project under the Royal Initiative
of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn Conducted
by Rajamangala University of Technology Phra Nakhon
(RSPG – RMUTP)**

จุฬามาศ พิรพัชระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รักษาการราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาบุคลากร อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรพันธุกรรมพืช ให้เกิดประโยชน์ถึงมหาชนชาวไทย โดยมีวัตถุประสงค์ ให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของพันธุกรรมพืช ให้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ จนเกิดประโยชน์ถึงมหาชนชาวไทย ให้มีระบบข้อมูลพันธุกรรมพืชสื่อถึงกันได้ทั่วประเทศ ซึ่งมีการจัดทำแผนแม่บทในการดำเนินงานเป็นระยะ 5 ปี ปัจจุบันอยู่ในระยะ 5 ปีที่ห้า โดยมีการกำหนดกรอบการดำเนินงาน 3 กรอบ และกิจกรรมที่สนับสนุนการดำเนินงาน 8 กิจกรรม ซึ่งมุ่งเน้นไปที่ทรัพยากรทั้ง 3 ฐาน คือ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครได้ตระหนักถึงคุณค่าแห่งทรัพยากรดังกล่าว จึงได้เข้าร่วมสนองพระราชดำริ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ในโครงการตามกรอบและกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนแม่บท โดยเน้นกรอบการดำเนินงานในกรอบการใช้ประโยชน์และกรอบการสร้างจิตสำนึก

Abstract

The ultimate goals of Plant Genetic Conservation Project Under the Royal Initiative of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn are development of personnel and conservation and development of plant genetics resources for the advantages of Thai people. The objectives of this project are (1) to promote understanding and awareness of personnel and organization about the importance of plant genetic conservation; (2) to create links between various organizations, including government agencies and private sections on virtue foundation; and (3) to build a plant genetics database system that is accessible around the country. The master plan has been distributed over a period of five years. The current operations are in the fifth year of the plan. The operation had three frameworks and eight supporting activities that focused on three resource bases: physical resources, biological resources and cultural and wisdom resources. Rajamangala University of Technology Phra Nakhon (RMUTP) realizes the importance and the advantage of these resources. Thus, RMUTP has followed the royal initiation with several activities that supported the royal initiative since 2005. These projects were conducted within the frame of the master plan, with emphasis on utilization framework as well as establishment of good conscience.

คำสำคัญ : โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ (อพ.สธ.)

Keywords : Plant Genetic Conservation Project (RSPG)

1. บทนำ

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มีจุดเริ่มต้นจากสายพระเนตรอันยาวไกลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในปี พ.ศ. 2503 ทรงอนุรักษ์ต้นยางนา ที่อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อครั้งเสด็จผ่านไปประทับแรม ณ วังไกลกังวล ในปี พ.ศ. 2504 ทรงให้นำพรรณไม้จากภูมิภาคต่าง ๆ มาปลูกไว้ในสวนจิตรลดา เพื่อเป็นแหล่งศึกษา และทรงมีโครงการพระราชดำริที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร พัฒนาแหล่งน้ำ การอนุรักษ์และพัฒนาดิน อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสืบทอดพระราชปณิธานต่อจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีพระราชดำรินายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวังให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศไทย พระราชทานให้โครงการสวนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา ฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้น ในปี พ.ศ. 2536-2549 โดยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และเป็นหน่วยงานขึ้นตรงกับเลขาธิการพระราชวัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 และต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 สำนักพระราชวังดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้ และให้ อพ.สธ. ดำเนินการแยกจากโครงการสวนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระ

เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2554: 2)

นับตั้งแต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำริในการดำเนินงาน อพ.สธ. ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2535 และพระราชทานพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อเนื่องมาเป็นลำดับถึงปัจจุบัน อพ.สธ. มีหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมดำเนินการสนองพระราชดำริ 113 หน่วยงาน (ณ เดือนตุลาคม 2555) และสมาชิกส่วนพฤกษศาสตร์โรงเรียน 1677 แห่ง (ณ เดือน ตุลาคม 2555) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน อพ.สธ. มีการดำเนินงานในกิจกรรม 8 กิจกรรม ภายใต้ 3 กรอบการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

มีกิจกรรมที่ดำเนินงานสนับสนุน ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืช

เป็นกิจกรรมที่มีแนวปฏิบัติให้มีการปกป้องพื้นที่ป่าธรรมชาติ ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ ในทุกเขตพรรณพฤกษชาติ ดำเนินงานนอกพื้นที่รับผิดชอบของกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ดำเนินการในพื้นที่ป่าธรรมชาติของส่วนราชการ ศูนย์วิจัย สถานีทดลอง สถาบันการศึกษา พื้นที่ที่ประชาชนร่วมกันปกป้องรักษา จากนั้นมีการสำรวจขึ้นทะเบียนทำรหัสประจำต้นไม้ และทรัพยากรชีวภาพอื่น ๆ เช่น สัตว์และจุลินทรีย์ ทำการศึกษาด้านชีววิทยา สนับสนุนให้มีอาสาสมัครระดับหมู่บ้าน ซึ่งหากรักษาป่าดั้งเดิมไว้ได้ ก็จะรักษาพันธุกรรมดั้งเดิมซึ่งจะทำการศึกษาและนำมาใช้ประโยชน์ต่อไปเมื่อมีความพร้อม ซึ่งกิจกรรมนี้

ใช้พื้นที่เป็นเป้าหมายหลัก เพื่อการดำเนินงานในกิจกรรม

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพืช

เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงหรือสูญสิ้นจากการพัฒนา เช่น จากการทำอ่างเก็บน้ำ ทำถนนเปลี่ยนแปลงจากป่าธรรมชาติเป็นพื้นที่เกษตรกรรมหรือการทำโรงงานอุตสาหกรรม หรือการจัดทำบ้านจัดสรร ฯลฯ ซึ่งทรัพยากรต่าง ๆ โดยเฉพาะพันธุ์กรรมพืชในพื้นที่เหล่านั้นจะสูญไป การนี้ได้ส่งเจ้าหน้าที่และอาสาสมัคร ออกสำรวจเก็บรวบรวมในรูปแบบเมล็ด กิ่ง ต้น เป็นการดำเนินการนอกพื้นที่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในทุกเขตพรรณพฤกษชาติ

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืช

เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากกิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพืช โดยการนำพันธุ์กรรมไปเพาะและปลูกในพื้นที่ที่ปลอดภัย เช่น ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีอยู่ 6 ศูนย์ทั่วประเทศ ในพื้นที่ศูนย์วิจัยและสถานีทดลองของกรมวิชาการเกษตรพื้นที่ที่จังหวัดหรือสถาบันการศึกษา ที่ทุลเกล้าฯ ถวายเข้าร่วมสนองพระราชดำริ และยังมีการเก็บรักษาในรูปแบบเมล็ดและเนื้อเยื่อในธนาคารพืชพรรณ โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชฯ สวนจิตรลดา เก็บในรูปแบบสารพันธุ์กรรมหรือดีเอ็นเอ ในธนาคารพืชพรรณ

โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชฯ สวนจิตรลดา

1.2 กรอบการใช้ประโยชน์

มีกิจกรรมที่ดำเนินงานสนับสนุน ดังนี้

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุ์กรรมพืช เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการศึกษาประเมินพันธุ์กรรมพืช และทรัพยากรชีวภาพอื่น ๆ ที่สำรวจเก็บรวบรวมและปลูกรักษาไว้ โดยมีการศึกษาประเมินในสภาพธรรมชาติ แปลงทดลอง ในด้านสัณฐานวิทยา ชีววิทยา สรีรวิทยา การปลูกเลี้ยง สำหรับในท้องปฏิบัติมีการมีการศึกษาด้านโภชนาการ องค์ประกอบ รังควัตถุ กลิ่น การใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ เพื่อศึกษาคุณสมบัติคุณภาพ ในแต่ละสายต้น โดยความร่วมมือจากคณาจารย์นักวิจัยของมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย ศูนย์วิจัย และสถานีทดลองต่าง ๆ ที่ร่วมสนองพระราชดำริ

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลพันธุ์กรรมพืช

เป็นการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลพันธุ์กรรมพืชที่สวนจิตรลดา บันทึกข้อมูลของการสำรวจเก็บรวบรวม การศึกษาประเมินการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ รวมทั้งงานจัดทำฐานข้อมูลพรรณไม้แห้ง นอกจากนี้ ยังรวมถึงฐานข้อมูลทรัพยากรอื่น ๆ นอกเหนือจากพันธุ์กรรมพืช เช่น ฐานข้อมูลของสัตว์ และจุลินทรีย์ การจัดการฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น ข้อมูลต่าง ๆ จากการทำงานในกิจกรรมที่ 1-4 โดยทำการบันทึกลงในระบบฐานข้อมูล เพื่อเป็นฐานข้อมูลพันธุ์กรรมพืชของประเทศ และให้มีระบบฐานข้อมูลที่สามารถสืบค้นได้ทั่วประเทศ โดยเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลทรัพยากรของ

หน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ อพ.สธ. นำไป
สู่การวางแผนพัฒนาพันธุ์พืชและทรัพยากรต่าง ๆ

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมวางแผนพัฒนาพันธุ์ พืช

เป็นกิจกรรมที่นำข้อมูลจากศูนย์ข้อมูล
พันธุ์กรรมพืช / ทรัพยากร ที่ได้จากการศึกษา
ประเมิน การสำรวจเก็บรวบรวม การปลูกรักษา
พันธุ์กรรมพืชนำมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิศึกษาและ
วางแผนพัฒนาพันธุ์พืช เพื่อให้มีพันธุ์ตามความ
ต้องการในอนาคต โดยเป็นการวางแผนระยะยาว
30-50 ปี สำหรับพันธุ์พืชลักษณะต่าง ๆ ที่เป็น
ที่ต้องการของช่วงเวลานั้น ๆ เป็นการพัฒนาโดยมี
แผนล่วงหน้า เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้แผนพัฒนาพันธุ์
พืชเป้าหมายแล้ว จึงนำทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อ
ทรงมีพระราชวินิจฉัยและพระราชทานให้กับหน่วย
งานที่มีศักยภาพในการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืช /
ทรัพยากร

1.3 กรอบการสร้างจิตสำนึก

มีกิจกรรมที่ดำเนินงานสนับสนุน ดังนี้

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการ อนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช

เป็นกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึก ให้เยาวชน
บุคคลทั่วไปเข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์
ของพันธุ์กรรมพืช ให้รู้จักหวงแหน รู้จักการนำไป
ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ซึ่งมีความสำคัญต่อการ
จัดการ การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรของประเทศ
ซึ่งพระราชทานพระราชดำริให้ดำเนินการกับ
เยาวชน โดยการฝึกอบรมให้เห็นประโยชน์
ความงดงาม เกิดความปิติที่จะทำการอนุรักษ์

แทนที่จะสอน ให้อนุรักษ์แล้วเกิดความเครียด
ในกิจกรรมนี้มี “งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน”
เป็นสื่อ โดยการทำเนิงานให้สวนพฤกษศาสตร์
โรงเรียน เป็นที่รวบรวมพรรณไม้ที่มีชีวิต มีที่เก็บ
พรรณไม้แห้ง พรรณไม้ดอง มีห้องสมุดสำหรับ
ค้นคว้า มีการศึกษาต่อเนื่อง รวมทั้งให้โรงเรียน
เป็นที่รวบรวมพรรณไม้ท้องถิ่นที่หายาก ใกล้
สูญพันธุ์ และเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่ร่วมสนอง
พระราชดำริฯ จะเป็นส่วนหนึ่งของ “สวนพฤกษ-
ศาสตร์โรงเรียน โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช
อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ” นอกจากนั้น ยังฝึก
การเรียนรู้ทรัพยากรทะเลให้กับสมาชิกสวนพฤกษ-
ศาสตร์โรงเรียน งานพิพิธภัณฑ์พืช งานพิพิธภัณฑ์
ธรรมชาติวิทยา งานพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาเกาะ
และทะเลไทย เพื่อเป็นสื่อในการสร้างจิตสำนึก
ด้านอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช โดยให้เยาวชนได้ใกล้ชิด
กับพืชพรรณไม้ เห็นคุณค่าประโยชน์ ความสวยงาม
อันจะก่อให้เกิดสำนึกในการอนุรักษ์พรรณพืชต่อไป
ในกิจกรรมที่ 7 จะเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ดังนี้

1. งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ดำเนิน
การโดย สถานศึกษาและโรงเรียน เป็นนวัตกรรม
ของการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกใน
การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ วัฒนธรรมและ
ภูมิปัญญาของประเทศไทย นำไปสู่การพัฒนา
คนให้เข้มแข็งรู้เท่าทันพร้อมรับมือกับกระแสการ
เปลี่ยนแปลงของโลก
2. พิพิธภัณฑ์ เป็นการขยายผลการดำเนิน
งานเพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ ไปสู่
ประชาชน กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ให้กว้างขวาง
ยิ่งขึ้น โดยใช้การนำเสนอในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์
ซึ่งเป็นสื่อเข้าถึงประชาชนทั่วไป

3. งานอบรม อพ.สธ. ดำเนินงานอบรม เรื่อง งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน งานฝึกอบรม ปฏิบัติการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น หรืองานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรโดยอาจจัด ณ ศูนย์ฝึกอบรมของ อพ.สธ. ร่วมกับหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ ที่กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมสนับสนุนงานของ อพ.สธ. ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของทุนสนับสนุน หรือดำเนินงานที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของ อพ.สธ. โดยอยู่ในกรอบของแผนแม่บท อพ.สธ. นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้เยาวชนและประชาชน ได้สมัครเข้ามาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติใน สาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ โดยมีคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาให้คำแนะนำ และให้แนวทางการศึกษา ได้แก่ ชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ. และชมรมคณะปฏิบัติงานวิชาการ อพ.สธ. ซึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศให้แก่เยาวชนและประชาชนชาวไทยต่อไป

ในการดำเนินงานของ อพ.สธ. ตามกรอบและกิจกรรมข้างต้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 มีการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ดังนี้

ระยะ 5 ปีที่หนึ่ง (มิถุนายน 2535 ถึง พฤษภาคม 2540)

ระยะ 5 ปีที่สอง (มิถุนายน 2540 ถึง กันยายน 2544)

ระยะ 5 ปีที่สาม (ตุลาคม 2545 ถึง กันยายน 2549)

ระยะ 5 ปีที่สี่ (ตุลาคม 2549 ถึง กันยายน 2554)

และแผนดำเนินงานในปัจจุบัน คือ ระยะ 5 ปีที่ห้า (1 ตุลาคม 2554 ถึง 30 กันยายน 2559)

วัตถุประสงค์ ของแผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ 5 ปีที่ห้า มีดังนี้

1. เพื่ออนุรักษ์พืชพรรณและความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ
2. เพื่อนำพืชที่ได้สำรวจขึ้นทะเบียนรหัสต้นของพืชที่มีอยู่เดิมและหายากใกล้สูญพันธุ์ เพื่อไปปลูกรักษาพันธุกรรมไว้ในพื้นที่ที่ปลอดภัย
3. เพื่อนำความรู้จากการศึกษาวิจัยพืชพรรณและความหลากหลายทางชีวภาพ การศึกษาทรัพยากรกายภาพ การสำรวจและบันทึกวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของประเทศไทย เพื่อสร้างฐานองค์ความรู้ทางวิชาการ ที่จะนำไปสู่การอนุรักษ์ และพัฒนาอย่างยั่งยืนสู่เศรษฐกิจพอเพียง
4. เพื่อจัดทำศูนย์ข้อมูลพันธุกรรมพืชรวมทั้งทรัพยากรอื่น ๆ ได้แก่ ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรกายภาพและทรัพยากรวัฒนธรรมภูมิปัญญา โดยเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ เช่น ศูนย์ข้อมูลพรรณพฤกษชาติ หอพรรณไม้กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กับศูนย์ข้อมูลพันธุกรรมพืช สวนจิตรลดา และข้อมูลเกี่ยวกับพันธุกรรมพืชของหน่วยงานต่าง ๆ สื่อถึงกันในระบบเดียวกัน

5. เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและทรัพยากรธรรมชาติ รักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

6. เสริมสร้างสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายระดับต่าง ๆ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงให้ความสำคัญกับการรักษาทรัพยากรของชาติไทย ดังพระราชกระแส “การรักทรัพยากร คือ การรักชาติ รักแผ่นดิน” ทรงมีพระราชดำริที่เกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของชาติไทยว่า “การสอนและการอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้น ควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และเกิดความปิติที่จะทำการศึกษาและการอนุรักษ์พืชพรรณต่อไป การใช้วิธีการสอนการอบรมที่ให้เกิดความรู้สึกล้วนว่า หากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสีย เกิดอันตรายแก่ตนเอง จะทำให้เด็กเกิดความเครียดซึ่งจะเป็นผลเสียหายแก่ประเทศในระยะยาว”

2. การดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงทุ่มเทในการอนุรักษ์ทรัพยากรอันเป็นสมบัติล้ำค่าของชาติไทย จึงได้ร่วมสนองพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เมื่อครั้งยังเป็นสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และเมื่อเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยได้

ร่วมสนองพระราชดำริจนกระทั่งถึงปัจจุบันในปี พ.ศ. 2556 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณแผ่นดิน ให้ดำเนินการในโครงการ อพ.สธ. อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ อพ.สธ.คือ กองศิลปวัฒนธรรม สำนักงานอธิการบดี ดำเนินการร่วมกับงานศิลปวัฒนธรรม ทั้ง 9 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน คณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น และ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการ อพ.สธ. นอกจากนั้น มหาวิทยาลัยยังมีคณะกรรมการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (อพ.สธ. – มทรพ.) โดยมีอธิการบดีเป็นประธาน มีรองอธิการบดีทุกด้าน และมีเลขานุการคณะกรรมการ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ เป็นรองประธาน มีผู้ช่วยอธิการบดีทุกท่าน คณบดีทั้ง 9 คณะ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน ผู้อำนวยการพัฒนาศึกษาเป็นกรรมการ และมีผู้อำนวยการกองศิลปวัฒนธรรม เป็นกรรมการ และเลขานุการ ทำหน้าที่ดำเนินโครงการฯ ตามแนวทางการดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จัดประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ร่างและดำเนินงานตามแผนแม่บทร่าง และดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการรายปี สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการฯ จัดทำรายงานแสดงความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

ทุก ๆ 4 เดือน และจัดทำรายงานประจำปี แต่งตั้ง คณะทำงาน หรืออนุกรรมการเฉพาะกิจ ที่สำคัญ มหาวิทยาลัยมีคณะทำงานโครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (อพ.สธ. – มทรพ.) ซึ่งมีรองอธิการบดีด้านกิจการ นักศึกษาศิษย์เก่าและชุมชนสัมพันธ์ เป็นประธาน มีผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองศิลปวัฒนธรรม เป็นรองประธาน และมีกรรมการที่เป็นผู้รับผิดชอบงาน อพ.สธ. งานวิจัย และงานบริการ วิชาการจาก 9 คณะ และสถาบันวิจัยและพัฒนา ทำหน้าที่ดำเนินงานตามแนวทางการดำเนิน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชตามแผนแม่บท ร่างและดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี จัดประชุมคณะทำงาน โครงการฯ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการฯ จัดทำรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และสรุปรายงานประจำปีงบประมาณ

จากการสนองพระราชดำริที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณสนับสนุนให้ดำเนิน กิจกรรมในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ เพิ่มขึ้นทุกปี ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน โครงการ / กิจกรรมใน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่อง มาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตน- ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ได้รับ งบประมาณสนองพระราชดำริโดย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ปี งบประมาณ	จำนวน โครงการ	จำนวน งบประมาณ	หมายเหตุ
2550	1	50,700	
2551	1	120,000	
2552	5	401,960	
2553	7	898,800	
2554	7	1,063,960	
2555	7	1,090,000	

มหาวิทยาลัยมีการจัดทำแผนแม่บทโครงการ อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งแต่ระยะ 5 ปีที่สี่ (ตุลาคม 2549 ถึง กันยายน 2554) จนกระทั่งปัจจุบัน มีแผนแม่บทระยะ 5 ปีที่ ห้า (1 ตุลาคม 2554 ถึง 30 กันยายน 2559) โดย ขอพระราชทานพระราชวินิจฉัย ผ่าน อพ.สธ. การ ดำเนินงานในโครงการ อพ.สธ. ของมหาวิทยาลัย จะเน้นการดำเนินงานในกรอบการใช้ประโยชน์จาก พันธุกรรมพืช และกรอบการสร้างจิตสำนึก ตาม คักยภาพของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อปลูกจิตสำนึก ให้นักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจ ถึงคุณค่าของ พันธุกรรมพืช และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และ ทรัพยากรด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญา และร่วม ชี้นำ ป้องกัน และแก้ปัญหาสังคมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรเพื่อประโยชน์แก่มหาชนชาวไทย

ในปี พ.ศ. 2556 มหาวิทยาลัยดำเนินงานสนองพระราชดำรินโยบายโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ (อพ.สธ.) สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย ทั้งด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภายใต้กรอบและกิจกรรม การดำเนินงานของ อพ.สธ. ในกรอบที่ 2 และ 3 ดังนี้

2.1 กรอบการใช้ประโยชน์

2.1.1 กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช มีคณะและหน่วยงานดำเนินงานโครงการ ดังนี้

โครงการจากคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ได้แก่

- โครงการตามรอยพระราชดำริเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อใช้ประโยชน์จากพันธุกรรมพืช

โครงการจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่

- โครงการการศึกษาโครงสร้างทางเคมีของสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพจากมะเดื่อ

- โครงการกระบวนการเชิงภาพที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาเมล็ดข้าวเปลือก : การจำแนกสายพันธุ์ และการตรวจสอบความผิดปกติของเมล็ดข้าว

โครงการจากคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ได้แก่

- โครงการการพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากตะไคร้

- โครงการการพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากเปลือกจากแห้ง

- โครงการการพัฒนาสารกันสีจากแป้งที่ได้จากหัวบอนเพื่อใช้ในการพิมพ์สีย้อมผ้าแบบรีซิสต์

- โครงการการพัฒนาหมอนึ่งแรงดันสูงเพื่อสกัดสีและย้อมสีธรรมชาติ

- โครงการการพัฒนาและแปรรูปเครื่องแต่งกายและส่วนประกอบการแต่งกายจากผ้าทอกะเหรี่ยง

- โครงการการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

- โครงการพัฒนาภูมิปัญญาเสื้อผ้าชนกลุ่มน้อยไทย-จีน เพื่อสู่ประชาคมอาเซียน กรณีศึกษาชาวไททรงดำกับชาวจ้วงกวางลี

- โครงการการควบคุมการย้อมสีธรรมชาติและพัฒนาประยุกต์กับลายทอกะเหรี่ยง

- โครงการการศึกษาลวดลายผ้าทอโบราณของชนชาติลาวครึ่งบ้านโคกหม้อ จังหวัดอุทัยธานี

- โครงการการออกแบบและพัฒนาเสื้อผ้าจากผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

- โครงการการออกแบบลวดลายผ้าทอร่วมสมัยเพื่อการประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอชุมชนทอผ้าวัดไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

- โครงการการออกแบบเครื่องแต่งกายบุรุษ สตรี โดยใช้ผ้ากาบบัวเอกลักษณ์หัตถกรรมสิ่งทอพื้นถิ่น ของจังหวัดอุบลราชธานี

โครงการจากคณะสถาปัตยกรรมและการออกแบบ ได้แก่

- โครงการการศึกษาและพัฒนาวัสดุทดแทนไม้จากเส้นใยพืชมะละกอเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ของตกแต่งภายในบ้าน
- โครงการการศึกษาและพัฒนาแผ่นวีเนียร์จากซีลี้อยไม้เพื่อการตกแต่งเครื่องเรือนในที่พักอาศัย
- โครงการการผลิตกระดาษสาจากกากพลังงานมูลช้างกับผลไม้ทางเศรษฐกิจและการรักษาระบบนิเวศ กรณีศึกษา การเปรียบเทียบกระดาษมูลช้างโดยใช้กระดาษสาและกระดาษจากลี้บประด
- โครงการการศึกษาปัจจัยในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมยั่งยืน กรณีศึกษา การใช้สีของวัสดุบรรจุภัณฑ์ที่สื่อถึงประโยชน์ใช้สอย เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- โครงการการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบเครื่องจักสานเพื่อสร้างสรรค์ งานประติมากรรมตกแต่งบ้านจากเศษกากกาแฟเหลือทิ้ง
- โครงการการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากกระบวนการผลิตของตกแต่งบ้านจากวัชพืชเถาวัลย์และต้นไมยราบยักษ์
- โครงการการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากกระบวนการผลิตของตกแต่งเพื่อลดกลิ่นอับชื้นภายในบ้านจากผงถ่านไม้
- โครงการการศึกษาทดสอบระบบการพิมพ์พื้นฐานบนกระดาษหัตถกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าและการใช้งาน

โครงการจากสถาบันวิจัยและพัฒนา ได้แก่

- โครงการการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารจากส่วนเหลือใช้และส่วนบกพร่องจากการปลูกของต้นและผลเฟือกหอม ชุมชนอำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี เพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ โครงการต่อเนื่อง 2 ปี
- โครงการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ขนมปังจากเนื้อลูกตาลสุกเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร โครงการต่อเนื่อง 2 ปี
- โครงการวิจัยการสร้างมูลค่าเพิ่มน้ำตาลมะพร้าวของชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามเพื่อใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

2.1.2 กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูล

พันธกรรมพืช มีโครงการอบรมจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการเรียนรู้พันธกรรมพืช จัดโดยกองศิลปวัฒนธรรม

2.2 กรอบการสร้างจิตสำนึก

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธกรรมพืช โดยมีคณะและหน่วยงานดำเนินโครงการเพื่อร่วมสนองพระราชดำริ ดังนี้

โครงการจากคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน ได้แก่

- โครงการอนุรักษ์และปลูกจิตสำนึกเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมในการอนุรักษ์พันธกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่

- โครงการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์และเพิ่มปริมาณพันธกรรมพืช

- โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์เพื่อบำบัดน้ำเสียในชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

- โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาวัสดุการเกษตรและวัสดุเหลือใช้เพื่อการบำบัดน้ำเสีย”

- โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาผลิตภัณฑ์เคมีจากวัสดุธรรมชาติเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์”

โครงการจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ ได้แก่

- โครงการศึกษาและอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

โครงการจากคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ได้แก่

- โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

- โครงการฝึกอบรมและสร้างจิตสำนึกในการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- โครงการสืบสานศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสิ่งทอ

โครงการจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ ได้แก่

- โครงการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

โครงการจากกองศิลปวัฒนธรรม ได้แก่

- โครงการปลูกต้นไม้ถาวร ณ พื้นที่แปลง 905 จังหวัดกาญจนบุรี

- โครงการรักษาดูแลและปรับปรุงต้นไม้ในแปลง 905 จังหวัดกาญจนบุรี

- โครงการชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ.

- โครงการเข้าร่วมการประชุมวิชาการและนิทรรศการทรัพยากรไทย : นำสิ่งดีงามสู่ทั่วโลก

รูปที่ 1 การปลูกต้นไม้และการดูแลรักษาต้นไม้ ณ พื้นที่แปลง 905 จังหวัดกาญจนบุรี

โครงการจากสถาบันวิจัยและพัฒนา ได้แก่

- โครงการการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการจังหวัดสมุทรสงคราม

- โครงการอาหารพื้นบ้านจังหวัดเพชรบุรีแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (ปีที่ 2)/ (ปีที่ 3) ภายใต้โครงการการบูรณาการการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลงานวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

จากการดำเนินงานตามกรอบและกิจกรรมดังกล่าว มหาวิทยาลัยได้นำผลงานการสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ร่วมจัดนิทรรศการกับ อพ.สธ. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ในการประชุมวิชาการและนิทรรศการทรัพยากรไทย : ประโยชน์แท้แก่มหาชน ระหว่าง

วันที่ 30 ตุลาคม - 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ณ พิพิธภัณฑสถานชาติวิทยา เกาะและทะเลไทย เขาหมาจอ แสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี และปี พ.ศ. 2552 ในการประชุมวิชาการและนิทรรศการทรัพยากรไทย : ผันสู่วิถีใหม่ในฐานไทย ระหว่างวันที่ 19-25 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ณ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว องค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ตลอดจนในปี พ.ศ. 2554 ในการประชุมวิชาการและนิทรรศการทรัพยากรไทย : ก้าวสู่โลกกว้างอย่างมั่นใจ ระหว่างวันที่ 1-7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ณ พื้นที่ปฎิบัติกิจกรรมพืช อพ.สธ. หนองระเวียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งการจัดนิทรรศการในครั้งนี้เป็นความร่วมมือจาก 9 มทร. ที่ร่วมกันจัดนิทรรศการ ในเรื่อง ฐานเศรษฐกิจพอเพียง 9 มทร. โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มได้ร่มพระบารมี มี มทร.ธัญบุรี เป็นผู้ประสานงาน กลุ่มเกษตรศาสตร์ มี มทร.สุพรรณภูมิ เป็นผู้ประสานงาน กลุ่มศิลปกรรมศาสตร์ มี มทร.รัตนโกสินทร์ เป็นผู้ประสานงาน กลุ่มอุตสาหกรรม มี มทร.กรุงเทพ เป็นผู้ประสานงาน กลุ่มบริหารธุรกิจ มี มทร.ธัญบุรี เป็นผู้ประสานงาน และกลุ่มคหกรรมศาสตร์ มี มทร.พระนคร เป็นผู้ประสานงาน ภายใต้ชื่อนิทรรศการว่า “คหกรรมศาสตร์ราชมงคลรวมใจ เทคโนโลยีก้าวไกล ด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

รูปที่ 2 งานนิทรรศการทรัพยากรไทย : ก้าวสู่โลกกว้างอย่างมั่นใจ ณ พื้นที่ปฎิบัติกิจกรรมพืช อพ.สธ. หนองระเวียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา

นอกจากนี้ ในอนาคตมหาวิทยาลัยจะส่งเสริมโครงการต่าง ๆ เพื่อร่วมสนองพระราชดำริ ทั้งโครงการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ โครงการบริการวิชาการ โครงการสนับสนุนในการสร้างจิตสำนึก และการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนล่าง (เครือข่าย B) ในการจัดตั้งเครือข่ายเชิงประเด็น (เครือข่าย C - อพ.สธ.) โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยที่สนองพระราชดำริ โครงการ อพ.สธ.

ที่สำคัญจากการเข้าร่วมสนองพระราชดำริ ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช มหาวิทยาลัย โดยสภามหาวิทยาลัยเห็นชอบให้มหาวิทยาลัยเลือกประเด็นการพิจารณาในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ตัวบ่งชี้ที่ 18.2 ผลการชี้แนะ ป้องกัน การแก้ปัญหาของสังคม ในประเด็นที่ 2 ภายนอกสถาบันพิจารณาเลือกประเด็นการส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพ-

รัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งจากผลการดำเนินงาน และผลการตรวจประเมินที่ผ่านมามหาวิทยาลัยได้ระดับคะแนนเต็ม 5 คะแนน ทั้งนี้เป็นเพราะมหาวิทยาลัยมีความมุ่งมั่นในการสนองพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ซึ่งมีเป้าหมาย และประโยชน์ถึงมหาชนชาวไทยอย่างแท้จริง

3. สรุป

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มุ่งมั่นในการสนองพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยสำนักในพระมหากษัตริย์คุณของพระองค์ที่ทรงทุ่มเทในการอนุรักษ์ทรัพยากร อันเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติ ทั้งทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เพื่อให้นักศึกษาและประชาชน ได้เห็นความสำคัญของพันธุกรรมพืช ได้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ จนเกิดประโยชน์ถึงมหาชนชาวไทย ด้วยพระราชกระแสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ว่า “การรักทรัพยากรคือการรักชาติ รักแผ่นดิน” มหาวิทยาลัยฯ จึงสนองพระราชดำริ ตามกรอบและกิจกรรมของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ทั้งในการเรียน การสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่มหาชนชาวไทยอย่างแท้จริง

4. เอกสารอ้างอิง

- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 2556. **แนวทางการดำเนินงาน อพ.สธ. ระยะ 5 ปีที่ห้า**. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2556, จาก http://www.rspg.or.th/files/rspg_guidelines_p5.pdf
- _____. 2554. **แผนแม่บท ระยะ 5 ปีที่ห้า (ตุลาคม 2554 – กันยายน 2559)**. กรุงเทพฯ: สำนักพระราชวัง.
- _____. 2556. **พระราชดำริ/พระราชโองการ**. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2556, จาก <http://www.rspg.or.th/information/index.htm>
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กองนโยบายและแผน. 2555. **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556**. กรุงเทพฯ: กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- _____. กองศิลปวัฒนธรรม. 2556. **แผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนองพระราชดำริโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (อพ.สธ. – มทร.พระนคร) ระยะที่ 5 ปีที่ห้า (ตุลาคม 2558 – กันยายน 2559)**. กรุงเทพฯ: กองศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.